

Trigeminusneuralgi -Kirurgisk behandling

Trigeminusneuralgi er betegnelsen for jagende smerter i en eller flere af de tre grene fra ansigtets følenerve.

Den kirurgiske behandling af trigeminusneuralgi (TN) foregår i et samarbejde mellem Neurokirurgisk Klinik (NK), Rigshospitalet - Blegdamsvej og Dansk Hovedpinecenter (DHC), Rigshospitalet - Glostrup.

Denne patientinformation indeholder information om de kirurgiske behandlingsmuligheder samt dine kommende mødetider i forbindelse med operation for trigeminusneuralgi. Du kan selv udfylde datoen for operationen, når du modtager indkaldelse fra Neurokirurgisk Klinik, Rigshospitalet.

Du skal komme til kontrol i DHC 6, 12 og 24 måneder efter din operation. Før besøgene, der finder sted 12 og 24 måneder efter operationen, sender vi dig et spørgeskema, som du skal medbringe ved besøget. Det er vigtigt, at du giver dig tid til at udfylde spørgeskemaet, da det er en stor hjælp for både dig og din behandlende læge til at se, hvordan det går med dine smerter efter operationen.

Endvidere beskriver patientinformationen den kirurgiske behandling af TN foretaget på Neurokirurgisk Klinik.

Min kontaktlæge (DHC): _____

Min kirurg (NK): _____

Operationsdato (NK) d. _____ kl. _____

3 mdr. kontrol (NK) d. _____ kl. _____

6 mdr. kontrol (DHC) d. _____ kl. _____

12 mdr. kontrol (DHC) d. _____ kl. _____

24 mdr. kontrol (DHC) d. _____ kl. _____

Det er vigtigt, at du kontakter DHC, når du kender datoen for operationen på Neurokirurgisk Klinik, Rigshospitalet - Blegdamsvej, og at du møder til dine planlagte kontroltider, da det ikke er sikkert, at der kan findes en anden kontroltid indenfor kort tid. Du vil modtage et bekræftelsesbrev ca. 3 uger før, du skal møde til kontrol. Du bedes også møde til kontroltiderne, selvom du er velbefindende.

Kirurgisk behandling af trigeminusneuralgi

Hvis den medicinske behandling ikke virker godt nok eller giver dig mange bivirkninger, kan det blive nødvendigt med operation. Du vil i så fald blive tilbudt en vurdering på Neurokirurgisk Klinik. Du vil normalt blive indkaldt til en vurdering på Neurokirurgisk Klinik indenfor 2-6 uger. Efter operationen bliver du fulgt i DHC i to år og normalt vil du få indkaldelse til en lægekontrol i DHC 6, 12 og 24 måneder efter operationen.

Til eftertanke: Har du det tilfredsstillende på medicinsk behandling, skal du ikke gå videre til kirurgisk behandling. Det er også vigtigt at overveje dine forventninger. Vi håber alle på helbedelse, men at kunne reducere dine smerter er også et tilfredsstillende resultat.

Kontrolforløb i DHC efter operation - formål, udvikling og forskning

Formålet med, at du skal gå til lægekontrol i DHC efter operationen, er for at se, om operationen har virket, og om du har nogle bivirkninger. Vi indsamler også oplysninger omkring, hvor godt operationen virker for på denne både bedre at kunne rådgive patienter i fremtiden omkring operation. Denne indsamling af data er en del af et større projekt, DHC udfører sammen med Neurokirurgisk Klinik for at opnå mere viden om trigeminusneuralgi og forbedre vores behandlingstilbud nu og i fremtiden.

Det er derfor vigtigt både for dig og for fremtidige patienter, at lægekontrollerne i DHC efter operation overholdes. Du kan selvfølgelig kontakte DHC, hvis du har brug for at tale med en læge imellem de planlagte kontroller.

Henvisning til Neurokirurgisk Klinik Rigshospitalet - Blegdamsvej

Du vil starte med at komme til en forundersøgelse i ambulatoriet, hvor en neurokirurg vil vurdere, om det er sandsynligt, at du vil have gavn af en operation. Neurokirurgen vil også fortælle dig mere detaljeret om de forskellige muligheder for operation og hvilke bivirkninger, der kan være. Du kan enten blive tilbudt glycerolinjektion, ballonkompression eller mikrovaskulær dekompression.

Mikrovaskulær dekompression

Mikrovaskulær dekompression er en egentlig hjerneoperation og medfører derfor flere risici, men der er også større chance for, at operationen virker, og at virkningen varer ved i mange år. Studier tyder på at op til 90% har nogen eller god effekt umiddelbart efter operationen, og 70% har god effekt efter 10 år. Hos nogle giver operationen altså helbredelse for trigeminusneuralgi. Hvis der er en effekt af operationen, vil den næsten altid komme umiddelbart efter operationen.

Operationen foregår i fuld bedøvelse. Der opereres bag øret på den side, hvor man har smerter. Der laves et 2 x 3 cm stort hul i kraniet, og under et mikroskop arbejder man sig forsigtigt ind til det sted, hvor trigeminusnerven løber ind i hjernestammen. Blodkar, der har kontakt med nerven, flyttes væk, og der lægges et stykke isolerende materiale imellem blodkar og nerve. Muskler og hud lukkes over hullet, og operationen er

overstået. Operationen tager typisk 1-1,5 time.

Komplikationer

Det er almindeligt at have hovedpine i dagene efter operationen. Komplikationer kan opstå med større hyppighed, hvis du er ældre eller har flere andre sygdomme som for eksempel sukkersyge, hjertesygdom eller lungesygdom. Komplikationerne kan ofte behandles og giver sjældent varige mén.

- Manglende effekt kan først vurderes efter en måned. I meget sjældne tilfælde kan der ske en forværring af smerterne.
- Infektion (betændelse) optræder hos under 1%.
- Siven af hjernevæske optræder hos under 5%. Dette vil altid kunne stoppes.
- Blødning i hjernen optræder hos under 1%. Dette er sjældent livstruende, men kan i meget få tilfælde være det. Kræver observation og måske fjernelse af blodet.
- Blodpropper og hævelse af lillehjernen optræder hos 1-2%. Kan medføre nerveskade (lammelse og styringsbesvær af arme og ben).
- Påvirkning af omkringliggende nerver ved hjernestammen kan føre til ansigtslammelse, dobbeltsyn og hørenedsættelse. Dette vil meget ofte forsvinde med tiden, men hos nogle få procent vil nervepåvirkningen være blivende.

Efter operationen

Når operationen er overstået, ligger man til observation på det intensive afsnit, og dagen efter flyttes man til et almindeligt sengeafsnit. Man er typisk indlagt mellem 3 og 5 dage. Efter operationen vil man blive indkaldt til en enkelt kontrol i Neurokirurgisk Kliniks ambulatorium. De andre kontroller efter operationen vil foregå i DHC.

Sygemelding

Vi anbefaler 4 ugers sygemelding, men afhængigt af tilstanden kan sygemeldingen være kortere eller længere. Tal med din egen læge om evt. længere sygemelding.

Ballonkompression

Ved ballonkompression anvendes et avanceret navigationsudstyr til at indføre en nål i kinden, videre igennem et hul i kraniet, og når nålspidsen er ved trigeminusnerven blæses en lille ballon op, som trykker på nerven i et par minutter, hvorefter man fjerner ballonen igen igennem nålen. Du er kortvarigt bedøvet i ca. 5-15 minutter under operationen, og hele operationen tager ca. 30 minutter. Der er effekt af operationen hos ca. 60%, men det kan ske, at smerterne vender tilbage igen efter måneder eller år. Muligvis varer effekten længere ved ballonkompression end ved glycerolinjektion.

Glycerolinjektion

Ved glycerolinjektion anvendes samme teknik og bedøvelse som ved ballonkompression. Når nålspidsen er ved trigeminusnerven, indsprøjtes ca. 0,5 ml glycerol, som kemisk delvist ødelægger nerven.

Efter glycerolinjektionen skal du sidde op med hovedet let foroverbøjet i en time, mens glycerolen virker på trigeminusnerven.

Studier viser, at der er effekt af operationen hos ca. 50 %, men ofte vender smerterne tilbage igen efter måneder eller år. Injektionerne kan gentages mange gange.

Komplikationer ved ballonkompression og glycerolblokade

Det er almindeligt med smerter, hævelse og blødning i kinden i 1-3 uger efter operationen. Generelt er komplikationer sjældne. Da bedøvelsen er meget kortvarig, giver den også sjældent problemer.

- Infektion optræder hos under 1%.
- Konstante smerter i den berørte ansigtshalvdel kan optræde hos under 1%.
- Nedsat følesans i ansigtet.
- Dobbeltsyn. Vil i næsten alle tilfælde forsvinde igen.

Udskrivelse efter ballonkompression og glycerolblokade

Du vil ofte blive udskrevet om aftenen samme dag som operationen.

Sygemelding ved ballonkompression og glycerolblokade

Du kan starte på dit arbejde kort efter operationen, men de fleste har dog behov for en uges sygemelding.

Andre kirurgiske behandlinger

Det er muligt at strålebehandle trigeminusnerven, men effekten er muligvis dårligere end for de andre behandlinger, og behandlingen udføres ikke i Danmark.

Generelt efter alle typer af operationer

Der er ingen særlige forholdsregler efter operationen. Man kan frit bevæge sig omkring, rejse, flyve og deltage i sport.

Udtrapning af medicinsk behandling

Hvis operationen har fjernet eller nedsat dine smerter, kan du langsomt trappe ned i medicin over de næste par uger i samråd med din læge. Nogle patienter vil fortsat have behov for medicin i samme eller nedsat dosis, mens andre kan stoppe helt med medicinen.

Sygeplejegruppens telefon

Har du spørgsmål til din behandling, kan du ringe til sygeplejegruppen på telefon 3863 2275 mandag, tirsdag, torsdag og fredag.

Afbud og tidsbestilling

I tilfælde af afbud kan du sende en mail til hovedpine@regionh.dk eller ringe til sekretæren i Dansk Hovedpinecenter på 3863 2062 mandag, onsdag og fredag mellem kl. 8-12 og tirsdag og torsdag mellem kl. 8-15.

E-journal

Du kan læse i din egen journal på sundhed.dk.

Links

Patientforeningen Trigemini Foreningen
www.trigeminus.dk